

การจัดการเรียนการสอนแบบที่ใช้ปัญญา รวมวิบัติ

ที่มา: คุณรุ่งดีอุบลเดช รองอธิบดี กองทุนฯ ว่าด้วยการศึกษาและพัฒนาภาษาไทยในประเทศไทย จัดทำโดยสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ.๒๕๖๓

จะต้องนัดหมายให้แพทย์รักษาโดยทางโทรศัพท์ หรือจดหมาย
ทางไปรษณีย์ แต่ถ้าจะไม่ใช่แพทย์ ก็ต้องเตรียมให้
พร้อมแล้วก่อนเข้ามา บหคดย่อ บทความนี้ เป็นการบันทึก^๑
ให้ดูโดยเรื่องสืบต่อ กับ สุครพยาบาลศาสตร์รามาธิบดี ซึ่งเริ่มเขียน
ขึ้นเมื่อปี พศ.๒๕๓๔ คำเนินการ ตลอดจนการวิเคราะห์ความ
เสี่ยงทางสุขภาพ ที่พบได้ พร้อมทั้งรายงานปัญหา อุปสรรค^๒
ทางด้านสังคมที่มี ผลต่อสุขภาพ และประสบการณ์ในการจัดการศึกษาเพื่อ^๓
เปลี่ยนแปลงของสังคม

ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดีได้นำการจัดการเรียนการสอนแบบที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก หรือ Problem-based Learning ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกสั้นๆ ว่า PBL มาใช้ในการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลระดับปริญญาตรีเป็นครั้งแรก ตั้งแต่ปีการศึกษา 2535 ภายหลังจากที่ได้มีการเตรียมความพร้อมในการนำมาใช้เป็นขั้นเป็นตอนนานถึง 3 ปี กล่าวคือในช่วงปี 2532 ได้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง PBL โดย ศ.นพ.ทองจันทร์ วงศ์ลดารมณ์ และคณะ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยจัดเป็น 3 ครั้ง ครั้งแรกสำหรับคณะกรรมการบริหารและคณะ

* គ្រឿងរឿងរបាយការណ៍សាស្ត្រ គន្លឹមអាមេរិកានី ពីរដ្ឋានរាជរដ្ឋាភិបាល

เป็นหลักในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์

รัฐบุนเดสก์เป็นผู้ตัดสินใจซื้อสหพันธ์ไปใช้ในวิถีการเมือง
ให้รัฐบุนเดสก์ต้องออกกฎหมายห้าม (ซึ่งก็ไม่สามารถได้ไปในบังคับ)
ประกาศของรัฐบุนเดสก์เป็นที่ยอมรับโดยอย่างไม่ชอบด้วยด้วย
เงื่อนไขในฉบับเพิ่มเติม (ซึ่งก็ต้องได้รับการต้อนรับจากสหพันธ์)
ดังนั้นจึงเป็นไปตามที่ต้องการของสหพันธ์ที่จะดำเนินการต่อไป
ต่อไปในสังคมประชาธิรัฐที่มีความยั่งยืนและมีความยั่งยืน
(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร) ที่จะต้องดำเนินการต่อไป

ผู้ต้องเชิงเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้น คือให้เกิดปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมทางการค้าและพาณิชย์ M5venby2 ในปี 2567 ให้นำวิธีการเรียนการสอนแบบที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก มาใช้ในหลักการศึกษา 2535 โดยเรียงลำดับเหตุการณ์ ความเป็นมา วิธีการ และความล้มเหลวในองค์ประกอบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแนวทางแก้ไข เพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนะ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการ

สำหรับผู้ที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมนี้ สามารถติดต่อผู้จัดการโครงการ คุณพงษ์เพ็ญ ใจดี โทร. ๐๘๑-๔๒๓-๕๖๗๙ หรือ อ.วันชัย ใจดี โทร. ๐๘๑-๔๒๓-๕๖๗๙ ทางโทรศัพท์ หรืออีเมล info@thaiheritage.org สำหรับรายละเอียดเพิ่มเติม

* ဂာက္ခိုဘဏ်ရေးနှင့်လူမှားရေးနှင့်ပန်းဆောင်ရွက်ရန် အတွက် အမြန် အသေစိန် ဖြစ်ပေါ်သော အမြန် အသေစိန်

การจัดการเรียนการสอนแบบที่ใช้ปัญหาเป็นหลักในramaธนคี

เรียนรู้ด้วยตนเองฯ ซึ่งเป็นแนวคิดหลักของ PBL ทำให้คณาจารย์ของภาควิชาพยาบาลศาสตร์ ต้องใช้เวลาในการปรึกษาหารือและวางแผนดำเนินการให้เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ หลังจากการส่งคณาจารย์จำนวนหนึ่งไปดูงานที่คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรแพทย์แนวใหม่ที่ใช้ PBL ตลอดทั้งหลักสูตรในปี 2533 และส่งอาจารย์พยาบาลไปดูงานหลักสูตรพยาบาลที่เปิดสอนแบบ PBL ตลอดทั้งหลักสูตรเช่นกัน ที่ University of Western Sydney Macarthur ประเทศออสเตรเลีย ในปี 2534 แล้ว การวางแผนดำเนินการให้เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ จึงได้เริ่มต้นอย่างจริงจังดังต่อไปนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. เลือกวิชาที่เหมาะสมแก่การเริ่มนั้นใช้ PBL เป็นวิชาแรก การที่มีแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนแบบ PBL เป็นรายวิชา ทั้งๆ ที่หลักการของ PBL เน้นการสอนแบบบูรณาการเนื่องจากว่าการจะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของหลักสูตรให้เหมาะสมที่จะเป็น PBL นั้นมีขั้นตอนที่ต้องใช้เวลามาก ในขณะที่คณาจารย์ หน่วยงาน และระบบบริหารจัดการยังไม่คุ้นเคยกับ PBL มากพอ การเปลี่ยนแปลงเช่นนั้นอาจให้ผลเสียมากกว่าผลดี การที่คงโครงสร้างของหลักสูตรเดิมไว้ ปรับวิธีการสอนในวิชาให้วิชาหนึ่งที่พร้อมให้เป็น PBL เพื่อเพิ่มความคุ้นเคยและช้านาญกิจให้อาจารย์ นักศึกษา และเจ้าหน้าที่หน่วยสนับสนุนและบริหารจัดการการศึกษา จะเป็นหนทางที่ช่วยให้นำ PBL มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ภาควิชาฯ จึงดำเนินการในแนวทางนี้ วิชาที่ถูกเลือกมาจัดการเรียนการสอนแบบ PBL เป็นวิชาแรก เป็นวิชาที่เคยอยู่ในความรับผิดชอบของอาจารย์เพียงท่านเดียว และมีอาจารย์ร่วมสอน อีก 1 ท่าน และอาจารย์ทั้ง 2 ท่านนี้ก็เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการนำ PBL มาใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ที่เป็นประธานวิชา คือ รศ. สุปานี เสนอดิษย เป็นผู้ริเริ่มในการนำแนวคิดเกี่ยวกับ PBL

มาเผยแพร่ให้รู้จักกันทั่วในภาควิชาฯ การขอสาสมัครอาจารย์ท่านอื่นๆ อีก 10-15 คน น่าร่วมเป็นอาจารย์ประจำกลุ่ม (Tutor) ทำให้ได้อาจารย์ที่มีทักษะดีต่อ PBL และกระตือรือร้นที่จะทำความเข้าใจและดำเนินการสอนตามวิธีการและแนวคิดของ PBL อย่างตั้งอกตั้งใจ การเปลี่ยนแปลงได้ๆ ที่เริ่มต้นในลักษณะนี้ถือได้ว่ามองเห็นความสำเร็จอยู่ในใกล้นัก

2. การเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ

2.1 อาจารย์ประจำกลุ่ม ได้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับ PBL แบบเข้มอีกครั้ง ให้แก่อาจารย์ที่จะเป็นอาจารย์ประจำกลุ่มในวิชานี้ โดยให้อาจารย์ได้ทดลองปฏิบัติในบทบาทของ Tutor การสร้างโจทย์ปัญหา และการประเมินผล พร้อมทั้งการอภิปรายอย่างกว้างขวางถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางการแก้ปัญหา

2.2 หลักสูตร/เนื้อหาวิชา การที่ PBL เป็นการใช้ปัญหา/สถานการณ์ในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ และจึงไปดำเนินการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นในหลักสูตรรายวิชานี้ อาจารย์จึงต้องจัดสร้างโจทย์ปัญหาแทนการวางแผนการสอนเนื้อหาวิชา การเตรียมการในส่วนนี้ได้จัดทำขึ้นในขณะที่มีการประชุมเชิงปฏิบัติการให้อาจารย์ที่สมัครเป็น Tutor ในวิชานี้ โดยให้อาจารย์ทุกคนได้พิจารณาแนวคิด (concept) ของวิชาที่อาจารย์ประธานวิชาเดิมได้รวบรวมไว้ และจัดกลุ่มของแนวคิด สร้างโจทย์ปัญหาและทดลองนำไปใช้สอน ต่อจากนั้นนำมาร่วมกับปรับปรุง และจัดทำคู่มืออาจารย์และคู่มือนักศึกษาให้พร้อม

2.3 ทรัพยากรการเรียนรู้และการบริหารจัดการ เนื่องจากการเรียนแบบ PBL นั้นนักศึกษาต้องเป็นผู้ทำความเข้าใจในเนื้อหาความรู้ต่างๆ ตามที่ตนเองกำหนดขึ้น เพื่อนำไปตอบสมมติฐานหรืออธิบายสถานการณ์ที่เป็นตัวกระตุ้นด้วยตนเอง การเตรียมทรัพยากรการเรียนรู้ที่เป็นตัวร้า เอกสาร สื่อ

โดยทัศน์ หรือแม้แต่ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญในเนื้อหาต่างๆ ให้พร้อมที่นักศึกษาจะใช้ค้นคว้าจึงเป็นเรื่องจำเป็น อาจารย์ที่ร่วมกันสร้างบทเรียนทั้งหมดในวิชานี้จึงต้องวางแผนเกี่ยวกับ เอกสาร ตำรา สื่อต่างๆ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิในการเรียนรู้แต่ละบทเรียนโดยจัดให้มีจำนวนที่มากพอแก่การหมุนเวียนกันอ่านในกลุ่มนักศึกษา และจัดให้สอดคล้องกับการค้นคว้าของนักศึกษา

นอกจากนี้ การบริหารจัดการในเรื่องตารางการเรียน ก็เป็นงานอีกประการหนึ่งที่ต้องเตรียมให้พร้อมเนื่องจากการเรียนแบบ PBL เพียงรายวิชาเดียว ในขณะที่ในภาคการศึกษาเดียวกันนั้น นักศึกษาต้องเรียนวิชาอื่นในลักษณะเดิม (conventional) จะมีปัญหานี้ในเรื่องเวลาในการค้นคว้าหากความรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา อาจมีไม่นานพอ การจัดแบ่งเวลาเท่าที่มี ตามโครงสร้างหลักสูตรเดิม เพื่อให้นักศึกษาได้อภิปราย และเรียนรู้แนวคิดต่างๆ ทั้งหมดของวิชาต้องเหมาะสม โดยจัดให้นักศึกษาได้มีเวลาศึกษาด้วยตนเองให้เพียงพอ

3. การเตรียมการเกี่ยวกับการประเมินผล การประเมินผลที่กล่าวถึงนี้ มีความหมายถึงทั้งการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาที่เรียนโดยวิธีนี้ และการประเมินผลการนำ PBL มาใช้

3.1 การประเมินผลผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาที่เรียนแบบ PBL นี้ นอกเหนือจากการประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาตามที่ปฏิบัติกันอยู่เป็นประจำ ในการจัดการเรียนการสอนทุกรุ่น แล้วยังต้องประเมินพฤติกรรมในการฝรั่ง การค้นคว้าหากความรู้ การทำงานเป็นกลุ่มและความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นสมรรถภาพที่เป็นเป้าหมายสำคัญของการนำ PBL มาใช้ด้วย การเตรียมการในเรื่องนี้เริ่มด้วยการพิจารณาว่า สมรรถภาพอะไรบ้างที่น่าจะเป็นผลมาจากการฝึกเรียนแบบ PBL และมีพฤติกรรมอะไรบ้างที่แสดงถึงการมีสมรรถภาพนั้นๆ หลังจากตรวจสอบจนมั่นใจว่า

ได้ตัววัดที่มีคุณภาพดีแล้ว จึงนำมาใช้ ในการประเมินสมรรถภาพในการเรียนรู้แบบ PBL ของผู้เรียน ประเมินสมรรถภาพ 3 ด้าน¹ คือ 1) การเข้ามาร่วมกันเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning) 2) กระบวนการสืบเสาะค้นหา (Inquiry process) 3) กระบวนการกลุ่ม (Group process) วิธีการที่ใช้คือการสังเกตพฤติกรรมในขณะที่เรียนในกลุ่มโดยทุกครั้ง ผู้ประเมินจะมี 3 กลุ่ม คือตัวนักศึกษาเอง Tutor และเพื่อน ในการตัดสิน จะใช้สัดส่วนคะแนนของ Tutor: ตนเอง: เพื่อน = 5 : 3 : 2 และเฉลี่ยจากจำนวนครั้งที่มีการประเมินทั้งหมดการวางแผนเกี่ยวกับการประเมินผลในลักษณะนี้ได้รับการยินยอมจากการวิเคราะห์ค่า inter-rater reliability และ intra-rater reliability ตามรายงานของยุวตี ภาษา² แต่อย่างไรก็ตาม การประเมินผลในลักษณะนี้ ก็มีปัญหามากในแง่เพิ่มภาระงานให้อาจารย์ ปัญหาเกี่ยวกับการลำเอียงของผู้ประเมิน ปัญหาเมื่อมีการขาดการเข้ากลุ่มของนักศึกษาฯลฯ จึงมีการปรับปรุงวิธีการประเมินสมรรถภาพในการเรียนรู้แบบ PBL เสียใหม่ในการเรียนการสอนแบบ PBL ในเวลาต่อๆ มา

3.2 การประเมินผลการนำ PBL มาใช้ เนื่องจาก PBL เป็นของใหม่อาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังไม่เคยมีประสบการณ์ การประเมินผลการนำ PBL มาใช้ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิด ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการ และมิใช่ทางการ ทั้งการติดตามในระยะสั้น และระยะยาว

3.2.1 การติดตามระยะสั้น โดยกลุ่มที่มีประสบการณ์ตรง ในการนำ PBL มาใช้คือ คณาจารย์ที่ร่วมสอนวิชาที่เปิดสอนแบบ PBL เป็นครั้งแรกในปีการศึกษา 2535 ทุกครั้งที่มีตารางการเรียนในวิชานี้ ก่อนและหลังการเรียน จะมีการประชุมร่วมกันระหว่างอาจารย์ที่เป็น อาจารย์ประจำกลุ่มทุกคน ซักซ้อมความเข้าใจในบทบาทของตน ความชัดเจนของสถานการณ์ และแนวทางการ

การจัดการเรียนการสอนแบบที่ใช้ปัญหาเป็นหลักในรายวิชานี้

อภิปราย ตลอดจนแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะดำเนินการในกลุ่มนักศึกษา และแนวทางแก้ไขปัญหา ทุกครั้งที่พบกัน และได้พูดคุยปรึกษาหารือกันแล้ว คณาจารย์ในกลุ่มต่างรู้สึกว่าการเรียนแบบนี้เป็นสิ่งที่ท้าทาย ปัญหาที่เกิดขึ้นต้องการแนวทางแก้ไขที่วางแผนอยู่บนหลักการของ PBL และเปลี่ยนไปในแต่ละเหตุการณ์ บรรยายการ เช่นนี้สร้างสรรค์ให้คนเกิดความคิดพิทยา焉ที่จะหาทางแก้ไขสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ของนักศึกษา แตกต่างจากบรรยายของบรรยายรายชื่อ ซึ่ง ข้าราชการ จำเจ รับรู้ปัญหาของนักศึกษาได้น้อยหรือเกือบจะไม่รับรู้เลย เนื่องจากอาจารย์เป็นผู้ผูกขาดเวลาในชั้นเรียนเสียหมด บรรยายได้ครบตามแผนการสอน คือไม่มีปัญหาแต่ถ้านักศึกษาสอนไม่ผ่าน หรือตอบคำถามไม่ได้ เป็นเพราะเข้าไม่เข้าชั้นเรียน หรือเข้าไปปั่นหัวลับๆ จากความคิดเห็นร่วมกันในลักษณะนี้ทำให้คณาจารย์ในกลุ่มนี้ แตกตัวออกไปจับกลุ่มกับคณาจารย์คนอื่นๆ ในวิชาที่ร่วมกันรับผิดชอบ จัดการเรียนแบบ PBL ขึ้นอีกในปี

วิชา/กลุ่มวิชาที่สอนแบบ PBL	ปีการศึกษาที่เริ่มสอน	จำนวนปีที่สอน
1. นิเทศวิชาชีพและจริยศาสตร์ทางการพยาบาล	2535	4
2. กระบวนการพยาบาล การพยาบาลพื้นฐาน	2536	3
กระบวนการเรียนการสอนในคลินิก		
3. การพยาบาลครอบครัว 1	2536	3
4. การพยาบาลเด็ก	2536	3
5. การพยาบาลผู้ใหญ่	2537	2
6. การพยาบาลครอบครัว 2	2538	1
7. การบริหารการพยาบาล	2538	1
8. สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช	2538	1

ขุวศิริ ฤทธิ์

จากการเรียนการสอนแบบ PBL น่าเสียดายที่ผลการประเมินไม่ได้มีการติดพิมพ์เพื่อเผยแพร่ให้ผู้สนใจได้รับรู้ แต่เอกสารเหล่านี้จะขอศึกษาได้จากประธานวิชาซึ่งได้เก็บรวบรวมรายงานเหล่านี้ไว้ทุกครั้งที่มีการเรียนการสอน สิ่งนี้เป็นอีกเหตุผลหนึ่ง ที่โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี ได้ขยายการเรียนการสอนแบบ PBL ไปในวิชาต่างๆ ให้มากขึ้น ตามที่ได้กล่าวไว้แล้ว

3.2.2 การติดตามระยะยาว นักศึกษารุ่นแรกที่สัมผัสกับการเรียนการสอนแบบ PBL เมื่อปีการศึกษา 2535 ขณะนี้กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีสุดท้าย และได้มีโครงการศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักศึกษากลุ่มนี้ และกลุ่มที่ไม่เคยเรียนแบบ PBL เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาว่า PBL ที่นำมาใช้กันอยู่ในรามาธิบดีนั้น ช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดของนักศึกษาได้บ้าง หรือไม่แม้การวิจัยในลักษณะนี้จะยืนยันไม่ได้ชัดเจน ว่าความสามารถในการคิดที่วัดได้เป็นผลมาจากการ PBL แต่อาจเป็นประโยชน์ในแง่ที่ว่าอย่างน้อย เมื่อนักศึกษาเรียนแบบนี้ในระยะเวลาที่มากน้อยต่างกัน นั้นมีการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการคิดบ้าง หรือไม่

อีกโครงการหนึ่งที่จะมีการติดตามในเวลาต่อไปคือ ความสามารถเห็นของนักศึกษา คณาจารย์ และฝ่ายสนับสนุนการศึกษาที่มีต่อภาพรวมของการจัดการเรียนแบบ PBL ในใช้เป็นการถามความคิดเห็นเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละวิชา ตามปกติ เพื่อวิเคราะห์ดูปัญหาและอุปสรรคอันอาจจะมีผลกระทบต่อการดำเนินงานการศึกษาของภาควิชา พยาบาลศาสตร์ อันอาจจะนำมาเป็นนโยบายในการพัฒนาการศึกษาของภาควิชาฯ ต่อไป

เหตุผลและแรงเสริมในการใช้ PBL

จากการนำเสนอการจัดการเรียนการสอนแบบ PBL ที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า PBL ในใช้สิ่งที่จะทำได้ง่าย และที่ทำไปแล้ว 3-4 ปี ก็ยืนยัน

ไม่ได้ว่าได้ผลสำเร็จอย่างดี นอกจากร้านยังดูเหมือนจะมีปัญหาตามมาอีกหลายอย่าง ซึ่งผู้เขียนยังกล่าวทิ้งค้างไว้อีก เหตุใดภาควิชาพยาบาลศาสตร์ฯ จึงได้มีความพยายาม ที่จะนำมาใช้ ถ้าไม่กล่าวถึงเหตุผลในเชิงทฤษฎีบ้าง ก็ดูเหมือนว่าการใช้ PBL จะเป็นเพียงแฟชั่นที่ทำตามๆ กันไป หลังจากเริ่มต้นอย่างเต็มรูปแบบที่คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อปี 2531³ ตามมาที่คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในปี 2533⁴ และยังมีที่ใช้ PBL สอดแทรกเป็นบางวิชา อีกหลายๆ สถาบันในระหว่างนั้นแต่เมื่อได้ศึกษาแนวคิดและหลักการของ การจัดการศึกษาแบบ PBL แล้ว ทำให้ทราบว่า PBL เป็นวิธีการสอนและการจัดการศึกษาที่น่าจะเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์นี้

การจัดการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักหรือ PBL คืออะไร หล่ายๆ ท่านเมื่อแรกได้ยินถึงชื่อนี้ และเมื่อได้เห็นขั้นตอนของการเรียนแบบนี้ ที่เริ่มตัววิเคราะห์ว่าอะไรคือปัญหา จะตั้งสมมติฐานอย่างไร และจะใช้ความรู้อะไรมาแก้ปัญหานี้ ต่อจากนั้นก็ไปศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวข้องมาอภิปรายกันถึงการแก้ปัญหาแล้ว มักจะนีกถึงการเรียนที่ใช้ปัญหาเป็นศูนย์กลาง (problem solving approach) ซึ่งบุคลากรในวิชาชีพแพทย์และพยาบาลคุ้นเคยกันดี ความจริงแล้ว problem-based learning ก็ใช้ขั้นตอนของการแก้ปัญหา มาเป็นวิถีทางในการนำให้เกิดการเรียนรู้ เช่นกัน แต่การเรียนรู้ในสองรูปแบบนี้แตกต่างกันตรงที่ ใน problem solving approach เราเรียนรู้ที่จะนำความรู้ที่มีอยู่มาใช้ในการแก้ปัญหา และใน problem-based learning เราเรียนรู้ที่จะคิดว่าความรู้เรื่องใดที่จะนำมาอธิบายปัญหาได้ จะไปหาความรู้นั้นได้ที่ไหน อย่างไร และไปเรียนรู้ทฤษฎี-หลักการต่างๆ มาแล้ว จะอธิบายได้ว่าปัญหานั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร มีความรู้อะไร เกี่ยวข้องกับการเกิดปัญหานั้นๆ บ้าง ถ้าต้องการแก้ไขปรับปรุงจะต้องทำอย่างไร และถ้าไม่ทำอะไรเลยปัญหานั้นจะ

การจัดการเรียนการสอนแบบที่ใช้ปัญหาเป็นหลักในร้านอาหารคี

แปรเปลี่ยนเป็นปัญหาใหม่อะไรๆ จะเห็นได้ว่า ใน PBL สถานการณ์จะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด ว่าจะต้องมีความรู้เรื่องอะไรบ้าง จึงจะเข้าใจ สถานการณ์นี้ได้ ในขณะที่ Problem-solving approach เริ่มต้นจากการเรียนรู้ทฤษฎีหรือหลักการ ต่างๆ แล้ว ฝึกให้นำความรู้สั่งๆ มาใช้แก้ปัญหา⁵

ขั้นตอนของการเรียนแบบ PBL มีดังนี้⁶

1. ทำความเข้าใจกับศัพท์บางคำของ สถานการณ์นั้น
2. ระบุประเด็นปัญหาจากสถานการณ์
3. วิเคราะห์ประเด็นปัญหา
4. ตั้งสมมติฐาน
5. ทดสอบสมมติฐานและจัดลำดับความ สำคัญของสมมติฐาน
6. สร้างวัตถุประสงค์การศึกษา
7. สำรวจความรู้ด้วยตนเองเพื่อเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ที่สร้างขึ้น
8. รวบรวมความรู้ที่เรียนมาและทดสอบ ความรู้ใหม่
9. สรุปผลการเรียนรู้ที่ได้มาเพื่อนำไปใช้ แก้ปัญหาที่ตั้งไว้ในสถานการณ์

รวมความแล้ว PBL ก็คือการเรียนรู้ที่ใช้ สถานการณ์จริงหรือจำลองสภาพจริง กระตุ้นให้ผู้เรียน คิด ค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องต่างๆ ตามที่ผู้เรียน กำหนดซึ่งจากการวิเคราะห์สถานการณ์ และการ เรียนรู้นั้นเกิดขึ้นอย่างอิสระด้วยตนเอง ครูเป็นเพียง ผู้ชี้แนะ สนับสนุนให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้มาก ที่สุดตามที่เขามีศักยภาพ ที่มาของแนวคิดในการ เรียนแบบนี้ มาจากปรัชญาการศึกษาเชิงมนุษยนิยมที่ เชื่อมั่นในศักยภาพและแรงจูงใจของผู้เรียน ปรัชญา การศึกษาแนวนี้ยึดผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง โดย เชื่อว่า ผู้เรียนจะเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ และจะ เรียนรู้ได้เมื่อเขามีความต้องการและเห็นประโยชน์ ของการเรียน ซึ่งจะแตกต่างจากการศึกษาที่จัดอยู่ ในปัจจุบันที่มีครูเป็นศูนย์กลาง ครูเป็นผู้กำหนด

เนื้อหา ถ่ายทอดเนื้อหา และวัดผลการเรียนตาม เนื้อหาที่ตนสอน โดยเชื่อว่าการศึกษาคือการเรียน ให้เข้าใจเนื้อหาในตัวที่ถ่ายทอดมาต่อๆ กัน ความเชื่อ เช่นนี้ยังคงความคิดของผู้เรียน สนับสนุนเพียง อย่างเดียวคือการทำความเข้าใจกับสรรพสิ่งในโลก ตามที่คนรุ่นก่อนๆ ได้สั่งสมกันไว้ ขาดการคิดหรือเริ่ม และการฝึกหัด ความเป็นจริงก็คือผู้เรียนไม่สามารถ จะจำเนื้อหาที่เรียนได้ทั้งหมด และเนื้อหาวิชาทั้ง หลาย ลักษณะไปในเวลาอันรวดเร็ว โดยเฉพาะใน ยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของข้อมูลช่าวสาร นักศึกษา ไม่สามารถนำความรู้ที่เรียนมา ไปใช้ได้มีจุดการ ศึกษา และประสบปัญหาในการทำงาน ประสบการณ์ จากวิธีการเรียน ไม่สามารถนำมาใช้ในการแก้ ปัญหาที่พบในการทำงานได้ ความเป็นจริงกับทฤษฎี นั้นมีความแตกต่างกัน ทฤษฎีแต่ละทฤษฎีอธิบาย ความรู้ได้ทั้งเรื่อง ในขณะที่ความเป็นจริง เหตุการณ์ หนึ่งอธิบายด้วยความรู้จากหลาย ๆ ทฤษฎีในเวลา เดียวกัน การที่ตลอดเวลาในการศึกษา นักศึกษา ไม่มีโอกาสได้ฝึกการสำรวจความรู้ จึงเป็นการ ยากที่เขาจะค้นคว้าหาคำตอบในเรื่องต่างๆ ได้ด้วย ตนเอง เมื่อเผชิญปัญหาในการทำงาน สิ่งนี้เป็น เหตุผลที่สำคัญที่สุดในการนำ PBL มาใช้ การฝึกฝน ให้คน มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ฝึกวิธีการเรียน ฝึกวิธีการทำความเข้าใจกับเรื่องต่างๆ ด้วยตนเอง การจะรู้ได้ว่าคนควรต้องเรียนรู้เรื่อง อะไรบ้าง ต้องผ่านการอภิปรายถาม-ตอบกับตัว เองและกับเพื่อนๆ ในกลุ่มอย่างอย่างเจริญอาจง กระบวนการจะรู้ได้ว่าความต้องการเรียนรู้เรื่อง อะไรบ้าง ต้องใช้ความคิด การคิดที่จะถามโดยไม่ได้มีกรอบมานั่งคับ เป็นการคิด ระดับสูงคือใช้ความสามารถของสมองในขั้นสูงที่จะ สามารถคิดตามก้าวไป คิดตามอัตโนมัติ คิดตามที่มีคำ ตอบได้หลายอย่าง ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ความรู้ เดิม และมุมมองของแต่ละคน เมื่อพึงคิดแล้ว การจะตอบก็ต้องใช้ความคิดอีกเช่นกัน ถ้าคิด คิดเป็นคิดที่ต้องใช้การคิดระดับสูง การจะตอบได้

ก็ต้องใช้การคิดระดับสูงเช่นกัน การคิดในระดับสูง เป็นการคิดที่ต้องใช้ความพินิจพิจารณาอย่างถี่ถ้วน รอบคอบ วิเคราะห์ข้อมูลให้ถ่องแท้ ดูความสัมพันธ์ เชื่อมโยงของข้อมูลในหลาย ๆ ลักษณะ ทั้งในแง่ของ ความเป็นเหตุเป็นผล การแปลความ การสรุปความ การโต้แย้ง การอ้างอิงฯลฯ นักการศึกษาเรียกการคิดเหล่านี้ว่าเป็น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ(Critical thinking) ในเมื่อทุกครั้งที่มีการเข้ากลุ่มย่อย นักศึกษา ดำเนินการเรียนไปตามขั้นตอนของ PBL โดยผ่านกระบวนการคิดเช่นนี้ ข้าแล้วข้าเล่า สิ่งที่ติดตัวนักศึกษาไป หลังจากจบการศึกษาแล้ว นอกเหนือ จากความรู้ซึ่งเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ต้องได้ตามที่หลักสูตรกำหนดแล้ว การเป็นคนซ่างคิดและมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การเป็นคนซ่างถามเพราะรู้จักวิธีคิดก่อนstan และการรู้ว่าควรจะถามหรือสองสัยอะไรจากข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว คือคนที่รู้จักและหวาดใจความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่คาดหวังว่าจะสร้างได้จากการเรียนแบบ PBL

หลักของการจัดการศึกษาอีกประการหนึ่งที่ PBL นำมาใช้คือการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) การจัดการศึกษาแบบ experiential learning นั้น มีข้อที่แตกต่างกันจาก การจัดการศึกษาในรูปแบบที่จัดกันอยู่ตามปกติ ก็คือการเรียนรู้เนื้อหาความรู้ที่เป็นหลักการ แนวคิดทางทฤษฎีจากศาสตร์ต่าง ๆ การเรียนตามปกติ ผู้เรียนจะเรียนลิ่งที่เป็นเนื้อหาความรู้ก่อน แล้วจึงจะไปฝึกประสบการณ์ตามที่ต้องการโดยนำความรู้ที่เรียนมาแล้วไปใช้ การทำได้จริงจะเกิดขึ้น แต่ตามหลักของการเรียนจากประสบการณ์นั้น จะเริ่มจาก การให้ผู้เรียนได้อยู่ในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงหรือสถานการณ์จริงก่อน คิดไคร่ควรญเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์นั้น ศึกษาค้นคว้าจนรู้ถ่องแท้ ว่าเรื่องที่เกี่ยวข้องมีอะไรบ้าง เป็นอย่างไร เข้าใจหลักเกณฑ์และแนวคิดของเรื่องหรือเนื้อหาวิชาที่

เกี่ยวข้องกันหมด แล้วจึงวางแผนที่จะปฏิบัติในสถานการณ์จริง ขั้นสุดท้ายจึงลงมือปฏิบัติ จะเห็นได้ว่าการกำหนดขั้นตอนการเรียนของ PBL เป็นไปตามหลักการของ การเรียนรู้จากประสบการณ์ การที่เป็นเช่นนี้ทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเบื่อแยกกัน สภาพแวดล้อม ผู้เรียนได้ฝึกคิดในสถานการณ์ที่จะต้องไปพบในการปฏิบัติงานหลังสำเร็จการศึกษาอยู่ตลอดเวลา การฝึกคิดในขณะที่เรียนจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนคิดต่อไปได้ในขณะทำงานนั้นเอง

ผลที่ได้ตามมาจากการเรียนแบบ PBL ได้แก่ การเรียนรู้เนื้อหาวิชาในแขนงต่าง ๆ อย่างบูรณาการ จากการที่นักศึกษาอิบายสถานการณ์ขณะเรียนในกลุ่มย่อย เท่ากับว่านักศึกษาฝึกบูรณาการความรู้ การจะเข้าใจหรืออิบายสถานการณ์ได้ด้วยตัวเอง นักศึกษาจะต้องนำความรู้จากหลาย ๆ สาขาวิชามาอิบายพร้อม ๆ กัน จะเป็นผลดีในแง่ที่นักศึกษานำบูรณาการความรู้เป็น นอกจากนั้นการที่นักศึกษาได้ฝึกกระบวนการกลุ่มตลอดเวลา เท่ากับว่าได้มีโอกาสฝึกหัดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้แก่การมีส่วนร่วม การรับฟัง การยอมรับ การประนีประนอม การโต้แย้งอย่างสร้างสรรค์ฯลฯ ซึ่งจะเป็นผลดีในการทำงานเป็นทีมในอนาคต

ผลดีของ PBL ในประเด็นหลัก ๆ ดังได้กล่าวมาแล้วนี้ คงจะเพียงพอที่จะเป็นเหตุผลที่ทำให้คนกลุ่มนึงทุ่มเทพลังสติปัญญา เพื่อเริ่มนำ PBL มาใช้ในสถาบันของตนได้ และในระหว่างที่ดำเนินการอยู่นั้น ก็ได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับหลักสูตร PBL ที่มีการขยายตัวไปในหลักสูตรสายอาชีพหลาย ๆ แขนง นอกจากแพทย์ พยาบาล และวิทยาศาสตร์สุขภาพอื่น ๆ ได้แก่ สาขากฎหมาย สถาปัตยกรรมและวิศวกรรม เป็นต้น การที่ยุคนี้เป็นยุคของเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร ทำให้มีการแลกเปลี่ยนปัญหาและผลที่เกิดขึ้นจากการ

การจัดการเรียนการสอนแบบที่ใช้ปัญหาเป็นหลักในร้านราชบูรณะ

จัดการเรียนแบบ PBL อย่างรวดเร็ว มีการตั้งเครื่อข่าย PROBLAC ชื่นที่ประเทศไทยอสเตรเลีย เป็นศูนย์กลางของสถาบันที่จัดการเรียนแบบ PBL มีการจัดการประชุมระดับนานาชาติเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ที่พัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับ PBL เป็นประจำ การแสดงเหล่านี้ส่งผลให้หลาย ๆ สถาบันในประเทศไทย ติดตัวที่จะรู้จัก PBL และนำไปใช้ ไม่ว่าจะเป็นคณะพยาบาลศาสตร์หรือคณะอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย ต่าง ๆ หรือวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดของสถาบัน พัฒนาสำนักงานด้านสาธารณสุข ถ้าจะมองว่าการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้เป็นไปตามแฟชั่น สถาบันแรกที่เริ่มใช้ PBL คือมหาวิทยาลัยแมคมาสเตอร์ ประเทศแคนาดา ซึ่งใช้ PBL มาตั้งแต่ปีคศ. 1966⁷ ก็คงถ้าสมัยไปแล้ว แต่สถานการณ์ที่เป็นอยู่กลับตรงกันข้าม วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยหลายแห่งในประเทศไทย เนเธอร์แลนด์ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอีกหลาย ๆ ประเทศนำ PBL ไปใช้ และการศึกษาพยาบาลในอเมริกาเองก็เริ่มหันมาสนใจ PBL ดังจะเห็นได้ว่ามีหัวข้อการประชุมเกี่ยวกับ PBL ใน การประชุมวิชาการเรื่องการจัดการศึกษาพยาบาล ที่มหาวิทยาลัยเท็กซัส เมื่อเดือนมกราคม 2538 นี้

ถ้าหากจะมองแต่เพียงว่าภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ได้นำ PBL มาใช้เพิ่มขึ้นทุกปี จนถึงปัจจุบันนี้นักศึกษาทุกชั้นปี ตั้งแต่ปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 มีโอกาสได้เรียนแบบ PBL ทุกปี มากบ้างน้อยบ้าง แล้วแต่ว่า สถานการณ์ในการเรียนการสอนจะอำนวย เช่นนี้ เป็นความสำคัญมากที่ไม่ถูกต้อง รามาธิบดีก็เช่นเดียวกับหลาย ๆ สถาบันที่ประสบกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนแบบ PBL คณาจารย์ที่เกี่ยวข้องต่างก็พยายามหาทางแก้ปัญหาเพื่อกำหนดที่ของตนให้ดีที่สุด แต่บางครั้งด้วยความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดของ PBL ที่แตกต่างกัน และด้วยปัจจัย

สนับสนุนที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหาที่ผ่านไปอาจไม่ใช่ครั้งที่ดีที่สุด อย่างไรก็ตามถ้าจะมองว่าการใช้ PBL ในความอิบตีประับความสำคัญหรือความล้มเหลว จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นตลอด 4 ปีที่ผ่านมา คงจะได้คำตอบที่ชัดเจนอย่างชัด ปัญหาต่างๆ ได้แก่

1. ความเป็นห่วงเนื้อหาวิชา
2. นักศึกษาไม่พูด ไม่สนับสนุนในการอภิปราย
3. นักศึกษาไม่ชอบเรียนวิธีนี้
4. ความมั่นใจของอาจารย์ในการนำกลุ่ม PBL
5. นักศึกษาเข้าใจเรื่องที่เรียนอย่างผิดเพิน
6. ความลำบากในการประเมินกระบวนการเรียนรู้
7. นักศึกษาขาดเรียน
8. ภาระงานของอาจารย์เพิ่มขึ้น
9. ความคล่องตัวของงานบริการวิชาการ
10. แนวคิดของอาจารย์ต่อ PBL
11. โอกาสในการพัฒนาองค์ประกอบอื่นของ การศึกษาเพื่อส่งเสริม PBL

1. ความเป็นห่วงเนื้อหาวิชา คงเป็นด้วยจิตสำนึกของความเป็นครูที่มีประสบการณ์ในการสอนหรือถ่ายทอดความรู้มานาน อาจารย์ส่วนมาก แทบทุกท่าน ที่ร่วมสอนแบบ PBL ต่างกล่าวเช่นเดียวกันว่า เป็นห่วงว่านักศึกษาที่ค้นคว้าด้วยตนเอง จะมีความรู้ไม่ติดแน่นลึกซึ้งเหมือนที่ตนจะสามารถอธิบายให้ฟังได้ จึงพบว่าอาจารย์หลาย ๆ ท่านที่เป็นอาจารย์ประจำกลุ่มย่อยของนักศึกษา อดบรรยายเพิ่มเติมหลังจากนักศึกษาอภิปรายกันแล้วไม่ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ แนวคิดที่จะปลูกฝังความรักในการค้นหาความรู้ด้วยตนเองก็จะล้มเหลว เนื่องจากนักศึกษารู้ว่าดึงตนไม่ค้นคว้ามาก่อน อาจารย์ก็จะบรรยายสรุปให้ฟังตอนท้ายซึ่งมองอยู่ดี ลงท้ายนักศึกษาก็จะค่อยฟังอาจารย์เหมือนฟังการบรรยาย ต่างกันแต่เป็นการบรรยายในกลุ่มย่อยแทนที่จะเป็นกลุ่มใหญ่เท่านั้น บางครั้งการเป็นห่วงเนื้อหา

วิชาที่เกรงว่านักศึกษาจะไม่เข้าใจขนาดซึ้ง อาจารย์อาจจะทำเอกสารแจกให้นักศึกษาอ่าน โดยคิดว่าเอกสารนั้นเปรียบเหมือนแหล่งวัสดุการเรียนเช่นเดียวๆ กับตัวบทที่ไป หากแต่ว่าเอกสารนั้นผ่านการรวบรวม แปลความสรุป เชื่อมโยง บูรณาการโดยอาจารย์ผู้เขียนมาแล้ว นักศึกษาที่จะได้เรียนรู้เนื้อหาตามแนวคิดของอาจารย์ แต่น่าเสียดายว่า นักศึกษาพลาดโอกาสที่จะได้ใช้ความคิดในการเข้าใจเรื่องเหล่านั้นเมื่อตนที่อาจารย์ได้ใช้ในขณะที่ เตรียมเอกสารนั้น สิ่งที่นักศึกษาได้รับไป ก็คือ เนื้อหาที่อาจารย์ถ่ายทอดให้เปลี่ยนวิธีการถ่ายทอดจากพูดบรรยายเป็นการเขียนเท่านั้นเอง

2. นักศึกษามิ่งพูด ไม่่อนดัดในการอภิปราย กดดุมย่อย บอยครึ้งที่อาจารย์ประจำกลุ่ม พบร่วมนักศึกษา ในกลุ่มนี้มีส่วนร่วมในการอภิปราย เมื่อกระตุ้นให้พูด นักศึกษาบางคนอาจจะพูดบ้าง แต่นักศึกษา บางคนบอกว่าไม่รู้ว่าจะพูดอะไร เมื่อถูกกระตุ้นทลายครัว เพื่อนๆ ในกลุ่มก็เปิดโอกาสให้นักศึกษาคนนั้นพูด แต่การพูดไม่ได้ผ่านกระบวนการคิดมาก่อน การพูด เป็นเพียงการอ่านข้อมูลจากตัว หรือพูดตามที่ได้ ตกลงกับเพื่อนๆ ไว้ การมีส่วนร่วมในลักษณะเช่นนี้ จึงไม่มีคุณภาพ

จากการประเมินความคิดเห็นของนักศึกษา ต่อการเรียนวิธีนี้พบว่า นักศึกษาที่ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในกลุ่ม มักตอบว่าไม่สนใจในการอภิความเห็น แต่ การอยู่ในกลุ่มก็ติดตามเรื่องที่กลุ่มอภิปรายกัน ตลอดเวลา และไม่มีความคิดเห็นอะไรที่แตกต่างไป จากที่กลุ่มพูด จึงไม่มีเรื่องที่จะพูด เมื่ออาจารย์ ประจำกลุ่มพับปัญหาในลักษณะนี้แต่ละหัวก็มี วิธีแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน อาจารย์ที่มีแนวคิดว่า การพัฒนาความสามารถในการคิดและมีส่วนร่วม ทำงานกลุ่ม คือหัวใจของการเรียนการสอนแบบนี้ จะพยายามส่งเสริม ให้กำลังใจนักศึกษา หาโอกาส ให้นักศึกษาได้แสดงออก ให้คำชี้แจงและชี้แนะ วิธีการคิดในลักษณะที่แตกต่างออกไป เพื่อนัก

ศึกษาจะได้มีประเด็นที่จะพูด ไม่มีการให้ข้อมูล ป้อนกลับในลักษณะของการดำเนิน ซึ่งจะไปยับยั้ง ความกล้าแสดงของนักศึกษา แม้ว่าการกระทำเช่นนี้ จะไม่เห็นผลในทันที แต่ก็ไม่มีผลเสียต่อการพัฒนา ความสามารถของนักศึกษาอย่างแน่นอน อาจารย์ บางท่านมีแนวคิดว่า การพูด หรือการอภิปรายในกลุ่มย่อยเป็นความถนัดเฉพาะตัว ไม่สามารถพัฒนาได้ ลองพยายามกระตุ้นแล้วแต่ไม่สำเร็จก็ต้องยอม และคิดว่าวิธีการเรียนการสอนแบบ PBL นี้คงไม่ เหมาะกับนักศึกษาบางคน และจะเป็นผลเสียกับ นักศึกษาเหล่านั้น ซึ่งการสอนแบบบรรยายจะไม่ พบรับสือดังกล่าว เพราะไม่ว่านักศึกษาจะชอบ คิด ชอบแสดงออกหรือไม่ ครุก์สามารถสอนแบบ บรรยายให้เนื้อหาความรู้แก่นักศึกษาได้เต็มที่ จึง พบร่วมนักศึกษาที่สามารถตั้งข้อสงสัยว่า PBL ที่ กำลังดำเนินการอยู่นี้จะเป็นวิธีที่ดีกว่าการบรรยาย จริงหรือ เป็นความจริงที่ว่าตามหลักของการเรียนรู้ นั้น วิธีการสอนที่สอดคล้องกับความถนัดของนักศึกษาจะให้ผลลัพธ์สูง นักศึกษาที่ช่างคิดช่าง สงสัย และชอบค้นคว้า แม้เรียนแบบบรรยาย ก็ แสดงความสามารถเช่นนี้ให้ปรากฏอยู่เนื่องๆ แต่ สำหรับนักศึกษาที่ยังไม่ชัดเจนนักว่าตนถนัดแบบใด การสอนหรือให้แนวทางในการคิด และฝึกการแสดงออก เป็นประจำจะช่วยพัฒนาการพึงตนเองในการค้น คວาหาความรู้ เป็นการฝึกวิธีการเรียน ซึ่งไม่สามารถ ทำได้ถ้าใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ดังนั้นอาจารย์ที่ เห็นคุณประโยชน์ในข้อนี้ของ PBL จะไม่ต้องกังวลนัก

3. นักศึกษามิ่งสอนเรียนวิธีนี้ การเรียนแบบนี้ นักศึกษาต้องพึงตนเองในการเรียนรู้ ต้องทำความเข้าใจในเนื้อหาวิชาต่างๆ ด้วยตนเอง นักศึกษา ทลายคนจึงบอกว่าไม่ชอบเรียนวิธีนี้ การฟังบรรยาย ดูเหมือนนักศึกษาจะทำงานน้อยกว่า อิงถ้าหากว่า อาจารย์ที่สอนบรรยาย สอนได้ชัดเจน ยกตัวอย่าง แสดงให้เห็นจริง จนเข้าใจได้แจ่มชัด นักศึกษาจะ รู้สึกว่าตนไม่ต้องใช้ความพยายามมาก เท่ากับการ

การจัดการเรียนการสอนแบบที่ใช้ปัญหาเป็นหลักในร้านอาหาร

ที่ต้องไปอ่านเองจนเข้าใจ แล้วนำมารอ กิปรายในกลุ่ม แต่ผลสุดท้าย ไม่ว่าจะเรียนแบบใด เมื่อสิ้นสุดการเรียน ต้องมีการประเมินผล นักศึกษา ก็ต้องพึงดูน่องในการทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่เรียน เพื่อให้ทำข้อสอบได้ เช่นเดียวกัน ถ้าอาจารย์ที่เป็นอาจารย์ประจำกลุ่มได้ชี้แจงให้นักศึกษาได้เปรียบเทียบถึงข้อได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างการอ่านและค้นคว้า เป็นระยะๆ ตลอดทั้งเทอม แล้วมาถกเถลงความเข้าใจของตนเอง แลกเปลี่ยนกับเพื่อนในกลุ่ม กับการที่อาจจะต้องอ่านและทำความเข้าใจด้วยตนเอง เช่นกันในการฟังบรรยาย และนักศึกษาอาจไม่ได้เข้าฟังหรือไม่สนใจฟัง แต่ไม่มีโอกาสได้ถกเถลงถึงความเข้าใจในเรื่องที่อ่านนั้นและต้องห่องจำ และทำความเข้าใจก่อนจะสอบ จึงเป็นงานที่ยากกว่า เชื่อว่านักศึกษาจะมีความรู้สึกและเจตคติที่ติดต่อการเรียนแบบ PBL มากขึ้น ในเมื่อนักศึกษาฝึกที่จะพึงดูน่องตลอดเวลา สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นนิสัยก็คือ ความแคล่วคล่องว่องไว ในการค้นคว้า หาความรู้ และฝรั่ง คนไม่มีคริปต์เรื่องว่าลักษณะเช่นนี้ เป็นคุณสมบัติที่ดีที่ควรปลูกฝังให้กับเยาวชนของเราทุกคน

4. ความมั่นใจของอาจารย์ในการนำกลุ่ม PBL อาจารย์ทุกคนที่จะเข้ากลุ่ม PBL มักจะพบปัญหานี้ ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์มากน้อยเพียงใด ก็งั้นเพราะการสอนแบบ PBL ไม่ใช่การถ่ายทอดความรู้ แต่เป็นการถ่ายทอดวิธีการเรียนรู้ เมื่อนักศึกษาไปค้นคว้ากลับมา กิปรายกับกลุ่ม อีกครั้ง อาจารย์จะขาดความมั่นใจในการที่จะยุติหรือกระตุนให้นักศึกษา กิปรายกับตัวเอง ไม่แน่ใจว่า เนื้อหาความรู้ที่นักศึกษา กิปรายกันนั้น กว้างขวางถึงลึกซึ้งเพียงพอในการที่จะกระตุนให้ กิปรายต่อไปได้ ควรจะถามในลักษณะใด อาจารย์มักจะแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันว่า นักศึกษาเข้ากลุ่มรายงานเรื่องที่ไปค้นคว้ามา ในลักษณะของการอ่าน เนื้อหาให้กับกลุ่มฟัง บางครั้งแบ่งกันรายงาน แบ่งกันอ่าน อาจารย์จะทำอย่างไร อาจารย์บางท่านเห็น

ว่านักศึกษาได้กล่าวถึงเรื่องที่ไปเรียนรู้ครบถ้วนแล้ว ก็อาจพอใจเพียงเท่านั้น อาจารย์บางท่านไม่แน่ใจว่า การรายงานในลักษณะนี้แสดงว่านักศึกษาเรียนรู้แล้วหรือไม่ แต่ไม่ทราบจะแก้ไขอย่างไร อันที่จริงแล้ว การกลับมารายงานถึงเรื่องที่ไปเรียนรู้มาในกลุ่ม PBL ครั้งที่ 2 นี้ เป็นการนำความรู้ที่ไปเรียนรู้มาแลกเปลี่ยนกันในกลุ่ม ขยายความรู้นั้นไปสู่การอธิบายสถานการณ์ ถ้าหากว่านักศึกษาเพียงแต่รายงานสิ่งที่ไปอ่านมา คงบอกไม่ได้ว่า เขาเกิดการเรียนรู้ อาจารย์คงต้องมีกลยุทธ์ในการกระตุนให้นักศึกษาขยายความเข้าใจของตนในเรื่องที่ไปเรียนรู้มา นั้นคือถ้าอาจารย์คงต้องมีกลยุทธ์ในการกระตุนให้นักศึกษาขยายความรู้ในเรื่องที่นักศึกษาต้องรู้มา ก่อน อาจารย์จะตัดสินได้ว่า เนื้อหาที่นักศึกษา กิปรายกันนั้นเพียงพอแล้ว ถ้าอาจารย์ไม่มีความรู้ในขอบเขตเนื้อหาเรื่องนั้น อาจารย์คงขาดความมั่นใจ หรือในทางตรงข้าม ถ้าอาจารย์มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่นักศึกษา กิปรายกันอยู่ อาจรู้สึกว่านักศึกษาพูดคุยกันในลักษณะดีนั้นๆ ไม่ลึกซึ้งเพียงพอ อาจารย์ก็จะมีความรู้สึกไม่สบายใจ เป็นกังวล จนอาจต้องแสดงบทบาทของผู้เชี่ยวชาญ เปิดการบรรยายในกลุ่มย่อย อันจะทำให้จุดมุ่งหมายของ การเรียนแบบ PBL นี้ผิดเพี้ยนไปได้ ปัญหาเหล่านี้จะแก้ได้จากการพัฒนาการในวิชาชีวนุญาณของอาจารย์ทุกท่านที่เกี่ยวข้องนั้นเอง

5. นักศึกษาเข้าใจเรื่องที่เรียนอย่างผิวนอกปัญหานี้เกิดขึ้นควบคู่กันกับปัญหาข้อ 4 กล่าวคือ ถ้าอาจารย์ไม่มั่นใจในบทบาทของตนที่จะนำกลุ่ม PBL และอาจารย์จะเพิกเฉยเมื่อนักศึกษาไม่ กิปรายเรื่องที่ไปศึกษาค้นคว้ามากอย่างอาจารย์อาจ นักศึกษา กิปรานการเรียนไปแบบไม่ลึกซึ้ง ไม่ได้ใช้โอกาสที่จัดไว้ให้ถกเถลงในเรื่องที่ไปเรียนรู้มาอย่างคุ้มค่า ความเข้าใจลึกซึ้งจะเกิดขึ้นได้ต้องผ่านกระบวนการทางสมอง ในการทำความเข้าใจกับความหมายของสิ่ง

ที่ไปเรียนรู้มานั้น สามารถถ่ายทอดสิ่งที่ตนเข้าใจ ออกมาให้คนอื่นฟังได้โดยใช้คำอธิบายของตนเอง สามารถยกตัวอย่างเหตุการณ์ภายในได้ สามารถจะบอกได้ว่าเหตุการณ์ใดใช้หรือไม่ใช้ตัวอย่างของสิ่งที่เรียนรู้มานั้น สิ่งที่เรียนรู้มานั้นเกี่ยวข้องกับเรื่องใดบ้างฯลฯ ถ้าหากอาจารย์ประจำกลุ่มให้โอกาสนักศึกษาได้แสดงความรู้ความเข้าใจของตนเองตามแนวทางเช่นนี้แล้ว เชื่อได้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจที่ผิดเพิ่มจะลดน้อยลงได้

6. ความล้ำทางในการประเมินกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ยากในการประเมิน เพราะเป็นพฤติกรรมที่ไม่สามารถประเมินได้จากการให้นักศึกษาตอบ การวัดผลที่เกิดขึ้นในตัวนักศึกษา ว่าเรียนรู้อะไรได้บ้าง เป็นการวัดกระบวนการเรียนรู้ทางอ้อม ถ้าจะวัดโดยตรงต้องอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา เมื่อเป็นเช่นนี้ การตัดสินว่านักศึกษาคนใดมีกระบวนการเรียนรู้ที่ดี จึงขึ้นอยู่กับโอกาสในการแสดงพฤติกรรมของนักศึกษา ความรอบคอบ ช่างสังเกตของอาจารย์ที่ประเมิน ความถูกต้องของชัดเจน และครอบคลุม พฤติกรรมของเกณฑ์ประเมินต้องценความเท่าเทียมกันของการตัดสินโดยผู้ประเมินหลายคน สิ่งเหล่านี้เป็นเหตุของความล้ำทางในการประเมิน ในขณะที่นักศึกษาเข้ากลุ่มย่อยเรียนแบบ PBL ครุต้องค่อยควบคุมการอภิปรายให้อยู่ในกรอบของแนวคิดที่ต้องการให้เรียนรู้ ในเวลาเดียวกันต้องค่อยสังเกตพฤติกรรมที่แสดงความสามารถในการกระบวนการเรียนของนักศึกษาแต่ละคน เมื่อสิ้นสุดการอภิปรายกลุ่ม อาจารย์ต้องประเมินนักศึกษาทุกคนโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรม ซึ่งมีหลายรายการเป็นธรรมดายอย่างที่อาจารย์จะต้องรู้สึกลำบากใจและไม่แน่ใจว่าการพิจารณาของตนจะถูกต้องเที่ยงตรงเพียงพอหรือไม่ ความล้ำทางในเรื่องนี้จะน้อยลงถ้าอาจารย์เข้าใจในพฤติกรรมที่ต้องวัดและประเมินอย่างแจ่มชัด เข้าใจเกณฑ์ประเมินทุกช่องทาง

อย่างดี และมีประสบการณ์ในการประเมินมากขึ้น ลักษณะและรูปแบบของเกณฑ์ประเมินเป็นอีกปัจจัยหนึ่ง ที่จะช่วยให้การประเมินง่ายขึ้น การเข็คตามแบบฟอร์มที่เป็นมาตรฐานค่า (likert scale) กับแบบฟอร์มที่เป็นรายการให้เลือกดอน (checklist) ย่อมต้องการ การคิดและตัดสินใจในลักษณะที่ต่างกัน การเลือกเพียงสิ่งเดียวว่ามีหรือไม่มี อาจต้องการข้อมูลน้อยกว่าการตัดสินว่ามีมากน้อยเพียงใด แต่การตัดสินโดยใช้ข้อมูลน้อยกว่าอาจไม่ละเอียดถี่ถ้วนเพียงพอ ส่วนการจัดอันดับความมากน้อยของพฤติกรรมซึ่งต้องการข้อมูลมากอาจยากตระทงที่ไม่สามารถระบุพฤติกรรมที่แตกต่างกันในแต่ละระดับได้ จะเห็นได้ว่าเกณฑ์ประเมินทั้ง 2 รูปแบบต่างก็มีจุดอ่อน ทักษะในการประเมินจะเกิดขึ้นได้ถ้าได้มีส่วนร่วมในการสร้างเกณฑ์ประเมินได้ใช้บ่อยครั้งขึ้น ร่วมปรับปรุงเกณฑ์ประเมิน และข้อความที่แสดงพฤติกรรมในการประเมินให้ชัดเจนขึ้น ปัญหานี้จะน้อยลง

7. นักศึกษาขาดเรียน ในการเรียนเป็นกลุ่ม ย่อเมื่อมีนักศึกษาคนใดคนหนึ่งขาดเรียนก็จะเป็นที่สังเกตได้ไม่เหมือนการเรียนในห้องเรียนใหญ่ แม้ว่าจะไม่ได้กำหนดเป็นกฎระเบียบว่า ห้ามขาดเรียนแต่ใน การเรียนแบบ PBL นี้ เมื่อนักศึกษาขาดเรียนก็จะพลาดโอกาสการถูกสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้จากเพื่อนๆ และอาจารย์ประจำกลุ่ม ใน การเรียนครั้งนั้น ปัญหาที่ตามมาก็คืออาจเป็นการไม่ยุติธรรมถ้าในการประเมินผลพฤติกรรมการเรียนรู้ จะหักคะแนนในส่วนนี้ของนักศึกษาที่ขาดเรียน แต่ก็อาจเป็นการไม่ยุติธรรมสำหรับนักศึกษาคนอื่นๆ ที่เข้าเรียนถ้าจะไม่หักคะแนนนักศึกษาที่ขาดเรียน การแก้ปัญหานี้สำหรับคณาจารย์ของรวมมาอีกดี ขึ้นอยู่กับวิธีการประเมินที่แต่ละวิชาเลือกใช้ วิชาที่ใช้การเฉลี่ยคะแนนจากแบบบันทึกพฤติกรรมขณะเรียนเป็นกลุ่มย่อยทุกครั้งในวิชานั้น จะหักคะแนนนักศึกษาโดยปริยาย จากการนำจำนวนครั้งที่ต้องเข้า

การจัดการเรียนการสอนแบบที่ใช้ปัญหานปัจจุบันหลักในการเรียนคือ

กลุ่มมาตราเจลี่ บางวิชาใช้การบันทึกพฤติกรรมเพื่อศูนย์นาการของนักศึกษา จำนวนครั้งที่เข้า กลุ่มอาจไม่จำเป็นต้องครบถ้วน ด้านนักศึกษามี พฤติกรรมที่แสดงถึงพัฒนาการของความสามารถใน กระบวนการเรียนรู้จนถึงเกณฑ์ที่กำหนดได้ เขา ก็จะได้คะแนนพฤติกรรมที่ดี ไม่ว่าจะใช้วิธีการ ประเมินแบบใด ด้านหากอาจารย์มีวิจารณญาณที่ดี เอาใจใส่และสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาอย่าง ตั้งใจย่อมส่งผลให้การประเมินได้ผลตรงความจริง มากที่สุด

8. ภาระงานของอาจารย์ที่มีขึ้น การสอนแบบ PBL จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่ กับองค์ประกอบบนมากมาย อาทิ เช่น คุณภาพของ อาจารย์ คุณภาพของบทเรียน คุณภาพและความ เพียงพอของทรัพยากรการเรียนรู้ อาจารย์ที่ร่วม ทีมสอนในแต่ละวิชารับภาระในเรื่องการสร้างบท เรียน ซึ่งก่อนจะสร้างบทเรียนได้ต้องตกลงกันว่าใน วิชาของตนมีเนื้หาสาระที่สำคัญในเรื่องใดบ้าง จะ จัดกลุ่มนี้ให้สาระสำคัญเหล่านี้ได้เป็นก่อกลุ่ม แล้วจึง ลองสร้างสถานการณ์ ลองวิเคราะห์ นำไปทดลองใช้ สร้างคู่มืออาจารย์ และจัดเตรียมทรัพยากรการ เรียนรู้ ทุกกิจกรรมเป็นงานที่ต้องใช้เวลาและต้อง การความเห็นร่วมกันของกลุ่มผู้สร้างบทเรียน ใน บางครั้งด้วยเวลาที่จำกัดและภาระงานด้านอื่น บทเรียนที่สร้างขึ้นจึงไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร การทำคู่มือ อาจารย์ในส่วนที่เป็นหัวข้อ "คำอธิบายสถานการณ์" จึงออกแบบในลักษณะของการรวมเอกสารคำสอนที่ อาจารย์เคยใช้สอนในหัวข้อต่างๆ ที่เป็นวัสดุประสงค์ ของบทเรียนนั้นนำมาเรียงต่อๆ กัน ขาดความเชื่อม โยงและสรุปสาระสำคัญให้ตรงกับปัญหาหรือสถานการณ์ ในบทเรียน เป็นเหตุให้คู่มืออาจารย์มีความหนามาก เพิ่มภาระงานในการพิมพ์ตรวจสอบ และการจัดทำ เป็นหลายชุดให้เพียงพอแก่อาจารย์ประจำกลุ่มนัก ศึกษา นอกจากนี้จากการด้านเอกสาร ภาระในการ รวบรวมผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของ

นักศึกษา ซึ่งต้องทำเป็นประจำทุกครั้งที่มีการเรียน ในกลุ่มอย่าง ทำให้อาจารย์ส่วนมากรู้สึกว่าเป็นภาระ ที่เพิ่มขึ้นจากเดิม อันเป็นเหตุให้คลังแคลงลงสัย ว่าการใช้ PBL นี้จะเป็นวิธีที่ดีจริงหรือ นอกจากนี้ จากที่อาจารย์เคยเตรียมตัวเพื่อสอนเพียง 2 หรือ 3 ครั้งใน 1 วิชาเฉพาะในเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบ เมื่อ ใช้ PBL อาจารย์ต้องเตรียมตัวเพื่อสอนนักศึกษา ทุกครั้งในวิชานั้น แม้การสอนจะไม่ใช้การถ่ายทอด เนื้อหาโดยตรง แต่การจะกระตุ้นหรือชี้แนะให้กลุ่ม เรียนรู้ในเรื่องใดๆ ได้ อาจารย์ก็ต้องเตรียมตัวและ หาความรู้ในเรื่องนั้นๆ ไว้ก่อน เท่ากับต้องเรียนรู้ เนื้อหาวิชาไปใหม่กับนักศึกษา สำหรับผลที่เกิด ขึ้น เช่นนี้ อาจารย์ที่มีทักษะที่ดีต่อการเรียนรู้ อาจจะ รู้สึกว่าเป็นการต้องมีความสามารถให้มีความรู้กว้างขึ้น แต่สำหรับอาจารย์บางท่านมีความเห็นว่ากิจกรรม เช่นนี้เป็นการแบ่งเวลาที่อาจารย์จะต้องใช้ทำงาน อื่นๆ ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญของตน เช่นกัน จึงรู้สึกว่า เป็นปัญหาค่อนข้างมาก เมื่อไม่ให้ความสำคัญใน ส่วนนี้อย่างเพียงพอ ความสามารถในการนำกลุ่ม ย่อยก็อาจทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร อันจะส่งผลถึงการ กระตุ้นการเรียนรู้ของนักศึกษาในกลุ่มได้ การที่จะ แก้ปัญหานี้ได้ คงต้องอยู่ที่ความร่วมมือร่วมใจของ อาจารย์ทุกคนที่เห็นอนิสัยของนักศึกษาในกลุ่ม และการสอนแบบ PBL และเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มใจ

9. ความคาดหวังด้านงานบริการวิชาการ หน่วย ส่งเสริมหรือบริการวิชาการจะมีบทบาทสำคัญ อย่างยิ่งในการช่วยให้ PBL ประสบความสำเร็จ งานด้านเอกสารสิ่งพิมพ์ที่ต้องจัดเตรียมมีมาก นับ ตั้งแต่เริ่มดำเนินการที่จะสอนวิชาให้ในรูปแบบ PBL ทั้งโจทย์ปัญหา คู่มืออาจารย์ คู่มือนักศึกษา แบบฟอร์มประเมินผล ปัญหาเรื่องต้องใช้เอกสาร สิ่งพิมพ์ในปริมาณมาก ทำให้หน่วยธุรการมีงาน เพิ่มขึ้นมาก จนบางครั้งไม่สามารถทำให้ได้ทันต่อ การใช้ แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหานี้อาจแก้ไขได้ เพียงให้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้มีหน้าที่บริหาร

งานด้านธุรการให้เห็นความสำคัญของการมีทัวร์พยากรณ์การเรียนรู้ที่พร้อมต่อความสำเร็จของการเรียนแบบนี้นอกจากรูปแบบนี้แล้ว ในการจัดห้องเรียนกลุ่มอยู่ แต่ละวิชาต้องใช้ห้องเรียนถึง 15 ห้อง ต่อจำนวนนักศึกษา 150 คนถ้าในเทอมเดียวกัน มีวิชาที่เรียนแบบ PBL มากกว่า 1 วิชา โดยที่ไม่ได้นำเนื้อหาวิชามานุษณาการเข้าด้วยกัน (แยกเนื้อหาที่เรียนเป็นรายวิชา) ต้องพยายามจัดหลักไม่ให้ใช้ ห้องเรียนในเวลาเดียวกัน เพราะรวมกันมีห้องเรียนมากถึง 30 ห้อง นอกจากรูปแบบนี้ยังเป็นการยากสำหรับนักศึกษาที่จะต้องศึกษาค้นคว้าแนวคิดต่างๆ ของปัญหาจากวิชา 2 วิชาในช่วงเวลาเดียวกัน ซึ่งเหตุการณ์ที่กล่าวถึงนี้เคยเกิดขึ้นมาแล้ว การบริหารจัดการในส่วนรวมจึงมีความสำคัญ

10. แนวคิดของอาจารย์ต่อ PBL จากการที่มีการตั้งตัวกันอย่างมากในวงการศึกษาทางการแพทย์และพยาบาล ที่จะนำ PBL มาใช้ อาจารย์ส่วนมากจึงกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนแบบนี้ แต่ด้วยความที่เป็นงานหนักหรือเป็นด้วยความเข้าใจผิด อาจารย์บางท่านมีแนวคิดที่ไม่ถูกต้องต่อการใช้ PBL เข้าใจว่านักศึกษาที่เรียนแบบนี้จะต้องค้นคว้าหาคำตอบเองในทุกเรื่องและทุกโอกาส ไม่วันแม้ในคลินิกหรือในเวลาที่นักศึกษามาขอคำอธิบายในเรื่องต่างๆ ครุ�ีหน้าที่ดึงคำถามตลอดเวลา ความจริงแล้วการตั้งคำถามของครุรูเป็นเพียงการกระตุนให้คิดเท่านั้น และการกระตุนนั้นก็เป็นไปอย่างมีแบบแผน มีจุดหมาย ไม่ใช่ให้คิดเองในทุกเรื่องโดยที่ไม่มีกรอบแล้วครุรูจะต้องมีแนวทางให้นักเรียนหาคำตอบได้บทบาทของอาจารย์ในคลินิกคือการสอน ซึ่งแนะนำเมื่อกระตุนให้คิดโดยการถามแล้ว ก็ต้องติดตามด้วยว่านักศึกษาเกิดการเรียนรู้หรือไม่ ต้องมีการให้แนวทางในการค้นคว้าและตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา นักศึกษาจะเกิดทัศนคติที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ใช่เกิดทัศนคติว่าเมื่อเรียนแบบ PBL แล้วต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ทุกอย่าง

ด้วยตนเองโดยสิ้นเชิง ไม่สามารถจะยึดครุเป็นแหล่งความรู้ได้อีกแล้ว ปัญหานี้อาจเกิดจากการที่ครุมีความคาดหวังต่อนักศึกษามากเกินไป คิดว่าการเรียน PBL มาแล้ว 1 หรือ 2 วิชา นักศึกษาจะคล่องแคล่วในการคิดวิเคราะห์ปัญหา จะเรียนรู้เรื่องต่างๆได้รวดเร็วโดยถึงไปว่า การนำ PBL มาใช้ในรูปแบบนี้เป็นเพียงวิธีการสอนวิธีหนึ่งไม่ได้นำเข้ามาใช้ทั้งระบบ นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพียง 1-2 วิชาในขณะที่วิชาอื่นๆยังสอนในรูปแบบเดิม สมรรถภาพในการเรียนแบบนี้ย่อมพัฒนาไปได้ไม่เต็มที่ หน้าที่ของอาจารย์ นอกจากรูปแบบนี้แล้วควรปลูกฝังทัศนคติที่ต้องการและสร้างให้ความรู้ด้วย การกระทำทุกอย่างของอาจารย์จะสอนให้นักศึกษาซ่อนหรือไม่ขอบ กับการต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง การพัฒนาทักษะที่เชิงบวก ต้องอาศัยความปรารถนาดี ความจริงใจ ความเมตตา ความอดทน ซึ่งแนะนำทางและประคับประคองให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกที่ต้องการที่ได้เรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างได้ด้วยตนเอง

11. โอกาสในการพัฒนาองค์ประกอบอื่นของการศึกษาเพื่อส่งเสริม PBL องค์ประกอบของ การจัดการศึกษา ได้แก่ วัสดุประสงค์การศึกษา วิธีการสอนและการประเมินผลต้องสอดคล้องกับ PBL มีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษาคิดเป็น แสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็น แก้ปัญหาเป็น เมื่อจะประเมินผลก็ควรจะประเมินความสามารถในการคิด การแก้ปัญหา การแสวงหาความรู้ ซึ่งวิธีการประเมินผลแนวใหม่ ไม่ว่าจะเป็นข้อสอบชนิดอัตนัยประยุกต์ การสอบแบบ OSCE หรือการสอบแบบอื่นๆ ที่จะวัดความสามารถเหล่านี้ได้ ต้องใช้เวลาและกำลังสติปัญญาของเหล่าคณาจารย์ที่รับผิดชอบแต่ละวิชา ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าภาระงานของอาจารย์เมื่อสอนแบบ PBL นั้นมากอยู่แล้ว อาจารย์ทำงานตลอดเวลาในการพัฒนาและปรับปรุงบทเรียน เรื่องของการประเมินผล จึงยังทำได้ไม่สอดคล้อง

การจัดการเรียนการสอนแบบที่ใช้ปัญหาเป็นหลักในร้านอาหาร

กับวิธีสอน อีกประการหนึ่งวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องจัดเตรียมให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิดีโอบันทึกเรื่องต่างๆ ห้องปฏิบัติการการพยาบาลฯลฯ ก็ยังไม่สามารถจัดเตรียมขึ้นได้ สิ่งสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้เหล่านี้เป็นเรื่องจำเป็นที่คณาจารย์จะต้องพิจารณาดำเนินการต่อไป ถ้าหากว่าหัวข้อมูลสูงสุดที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ PBL ในหลักสูตรพยาบาลของรามาธิบดี

เมื่อประมวลจากปัญหาทั้งหมดที่เกิดขึ้น จะเห็นได้ว่าไม่สามารถจะกล่าวได้เต็มปากว่า การจัด PBL ในรามาธิบดีนั้นประสบความสำเร็จ แต่ถ้าจะสรุปว่าล้มเหลว ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนก็คงยอมรับได้ยาก ทั้งนี้ เพราะประสบการณ์ที่ผ่านมาเป็นเวลา 4 ปีเมื่อวิเคราะห์โดยละเอียดถึงสิ่งที่เป็นอุปสรรคและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ในด้านตัวอาจารย์เอง และนักศึกษา จำนวนมากที่อ่านหนังสือได้เร็วขึ้น รู้เรื่องมากขึ้น เข้าใจตามคำสอนมากขึ้น เพียงเท่านั้น ก็คงเป็นแรงใจที่จะพัฒนาให้ PBL ในรามาธิบดีมีประสิทธิภาพขึ้น

แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัด PBL

1. ในเมื่อคณาจารย์ส่วนหนึ่งที่เข้มและมุ่งมั่น ที่จะใช้วิธีการสอนที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา ควรจะได้รวมพลังเฉพาะอาจารย์กลุ่มนี้จัดการเรียนการสอนแบบ PBL

2. การสอนแบบ PBL เป็นรายวิชา เกิดปัญหาในด้านการบริหารจัดการและยังไม่ได้แก้ปัญหาเรื่องการซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชา การจัดรายวิชาที่เรียนเหมือนเดียวกัน ละลายเนื้อหาทุกวิชาและจัดเป็นบทเรียนที่บูรณาการเนื้อหาวิชาของทุกวิชาในแต่ละเทอมขึ้น จะช่วยแก้ปัญหาได้

3. การที่นักศึกษาบางคนไม่ชอบเรียนวิธีนี้ การจัดการเรียนแบบ PBL ให้เฉพาะนักศึกษาที่สมัครใจเรียนแบบนี้ น่าจะก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจทั้งผู้เรียนและผู้สอน นอกจากนั้นยังแก้ปัญหาเรื่องห้องเรียนและผู้สอน นอกจานั้นยังแก้ปัญหาเรื่องห้องเรียน ปริมาณของเอกสารที่ต้องจัดเตรียมและทรัพยากรการเรียนรู้ แต่การจัดในลักษณะ

นี้ต้องแน่ใจว่าการเรียนทั้งในแบบปกติและแบบ PBL นักศึกษาจะได้เรียนเนื้อหาครบถ้วนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

4. พัฒนาสื่อการเรียน บทเรียนช่วยสอน เพื่อเป็นแหล่งให้นักศึกษาได้ค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น รวมถึงพยายามทำให้บทเรียนนี้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจ

1. ยุวดี ภาษา. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนแบบที่ใช้ปัญหาเป็นหลักสำหรับอาจารย์พยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์ ประจำปี 2536.
2. ยุวดี ภาษา. การประเมินกระบวนการการเรียนรู้ในการเรียนการสอนแบบที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก. วารสารพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536:12-19.
3. เฉลิม วรรากษ์. นวัตกรรมแพทยศาสตร์ศึกษา คณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่องนวัตกรรมด้านหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา. วันที่ 13-14 มิถุนายน 2534.
4. อัญเชิญ อิศราภรณ์ อัญเชิญ. การศึกษาคณภาพแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์: การเรียนแพทย์ของธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่องนวัตกรรมด้านหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา วันที่ 13-14 มิถุนายน 2534.
5. Norman, G.R. Problem-solving skills, solving problems and problem-based learning. *Medical Education*. 1988; 22:279-286.
6. ทองจันทร์ วงศ์คลุวรรณ. หลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อสร้างบัณฑิตสายวิชาชีพ. ศูนย์วิจัยและพัฒนาแพทยศาสตร์ศึกษา. คณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 11 กรกฎาคม 2531.
7. Neufeld, V.R. and Barrows, H.S. The McMaster Philosophy : An Approach to Medical Education. *J. of Med. Educ.* 1974; 49:1040-1050.

Problem based learning in Ramathibodi School of nursing curriculum

กระบวนการผลิต (processed) ในส่วน
การประมวลผลนี้ประกอบด้วย การแข็งให้เกิดตัว
ที่อย่างมีมาตรฐาน การตัดเรียงต่อเป็น การคำนวณ
Yuwadee Luecha B.Sc(Nursing), M.Ed., Ed.D*

Abstract: The purpose of this paper was to evaluate problem-based learning (PBL) implemented in nursing care courses. The content included ; the reason, implementation, and evaluation of the success process. In addition, the problem-solving skills and the improvement of nursing education were discussed.

Key word: problem-based learning, nursing education

er is to present an overview of problem-based learning curriculum at Ramathibodi School of Nursing since 1992. To adopt PBL in the curriculum, planning, implementation and failure as related to factors in teaching learning and guidelines to solve them were delineated for further to meet the needs of the changing society.

* Department of Nursing, Faculty of Medicine, Ramathibodi Hospital, Mahidol University.